

1. Охарактеризуйте внутрішню політику князя Володимира Мономаха.

2. Якими фактами можна підтвердити зростання міжнародного авторитету Київської Русі?

3. У чому полягає історичне значення «Уставу» Володимира Мономаха?



**Володимир
Мономах**

Мстислав I Володимирович



Тема 3: Русь-Україна у II пол. XI – I пол. XIII ст.



УРОК **3**: ФЕОДАЛЬНА РОЗДРОБЛЕНІСТЬ. ПОЯВА УДІЛЬНИХ КНЯЗІВСТВ

ПЛАН УРОКУ

1. Роздробленість Київської держави
2. Київське, Переяславське та Чернігівське князівства в сер. XII – I пол. XIII ст.
3. Політичне та соціально-економічне життя

МЕТА РОБОТИ

- Характеризувати особливості політичного і соціально-економічного життя князівств часів роздробленості
- Визначати причини і наслідки князівських усобиць
- Визначити особливості Київського, Чернігівського та Переяславського князівств

Історичний словничок

- Удільні князівства
 - Роздробленість Русі
- 1132-1241рр.
 - 1169 р.
 - 1185 р.
 - 1187 р.

Русь-України в добу роздробленості

<https://www.youtube.com/watch?v=UqUVw0KjgrY>



Причини феодальної роздробленості

- Великі розміри території Русі.
- Зростання ролі міст як політичних і культурних центрів феодальних князівств.
- Розвиток великого феодального землеволодіння (вотчин).
- Натуральне господарство.
- Слабкі економічні зв'язки між князівствами.
- Відсутність чіткого порядку спадкування престолу.
- Створення апарату примусу в кожному великому феодальному володінні.
- Напади степових кочовиків.
- Занепад торгівлі з Візантією.

Удільні князівства Південно-Західної Русі XII-XIII ст.

Князівство	Політичний центр	Економічний розвиток	Найвідоміші князі	Найголовніші події в історії князівства

Характерні ознаки місцевого управління

- 1) Поява головних політичних центрів, якими володів старший князь.
- 2) Поділ великих князівств на менші, волості або погости.
- 3) Васальна залежність від старшого князя.
- 4) Зосередження в руках князя усієї повноти влади.
- 5) Опорою князя були дружинники, бояри.
- 6) Віче витіснялося боярськими радами.
- 7) Поява двох форм правління: монархій та боярських республік.

ЗАПАМ'ЯТАЙ

- Русь не розпалася на окремі держави, а перетворилася на федерацію удільних князівств на чолі з колективним сюзеренітетом у формі князівських снемів.
- Роздробленість, не зважаючи на князівські міжусобиці, сприяла економічному, культурному та духовному розвитку князівств.

Ілюстрація до “Слово о полку Ігоревім”

https://www.youtube.com/watch?v=rol_sKnu5e8



Ознаки розвитку земель у період роздробленості

- 1) Розвиток ремесла, торгівлі та сільського господарства.
- 2) Торгові зв'язки з іноземними державами.
- 3) Наявність великої кількості міст.
- 4) Формування феодальної залежності населення.
- 5) Початок боротьби за землі і зруйнування Київа у 1169 р.

Закріплення нового матеріалу

- Що таке роздробленість?
- Назвіть основні причини роздробленості Русі-України?
- Скільки удільних князівств виникло на території України?
- Чим роздробленість Русі відрізнялася від феодальної роздробленості європейських країн?

Домашнє завдання

1. Опрацювати §12-13(1-5).
2. Письмово завдання 12-13
3. Творче завдання: «Період роздробленості - прогрес чи регрес в історії України?»»

